

HATÁRSZÉLI

POLITIKAI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL 7 ORAKOR.

Felölös szerkesztő:
MAGYAR BÁLINT.

Szerkesztőség: Rákóczi-ucca 3. sz. Kiadóhivatal: Telek-ucca 5 sz.

SZILÁNKOK.

NEM AKARUNK ezen a szép napon ünneprontók és bántalmazók lenni, de bántalmazottak sem. A Kreisler Géza ügyére vonatkozó és hiteles másolatban kezünk között lévő akta *külsőség* nagybőrára csakugyan megegyezik azzal, amit Kreisler (ugy sem tehetvén egyebet) lapjában most már maga is elismer és aminek elkövetését azzal indokolja, hogy mindenáron lapot akart kiadni és azt akkoriban másképp nem tehetette. Az akta *külsőség* is annyival tartalmaz többet, mint amennyit Kreisler bevallott, hogy Namysov Károlyt nem fordítónak, de igenis kimondottan munkatársnak kérte a zsupánót és hogy feltűnően kiemeli, hogy a lapot a *Csehszlovák állammal barátságos viszonyban fogja szerkeszteni.* — Az akta szövegét így szövi: „Méltóságos és Főtisztelendő Zsupán Ur! F. hó 17-iki beadványommal kapcsolatban tisztelettel bejelentem, hogy megindított lapom felelős szerkesztőjéül dr. Lukács Géza helybeli ügyvéd urat sikerült megnyernem, aki kijelentette azon készségét, hogy a lapot a csehszlovák állammal barátságos viszonyban fogja szerkeszteni. S mint-hogy Rózsahegyéről sikerült újságpropagandistát szereznem, amely 8 napon belül itt lesz, a lap megindításának egyetlen akadályát a távirati tudósítás hiánya. Ennekövega tisztelettel kérem a mélt. és főt. zsupán urat, méltóztatassék a Csehszlovákia Telegrafiska Kancelária távirati tudósításait napnap mellett rendelkezésemre bocsátani és egyuttal megengedni, hogy Namysov Károly ur lapom csendes munkatársai közé léphessen. A lapnak „Esti Ujság” címet öhajtom adni s az vasárnap kivételével mindennap délután 3 órakor jelenjen meg. Kérésem melőbbi elintézését kérve vagyok — Ungvár, 1919. évi május hó 21. napján. Kiváló tisztelettel Kreisler Géza nyomdátulajdonos”. Nézzünk egy kicsit az akta belsejébe, magyarul az azt nemcsak a külső után, verbalisan szöveg szerint, hanem történetileg is. Gondoljuk meg, ki volt nekünk, magyaroknak abban az időben Namysov Károly, hogy éppen őra kellett gondolni. (Nem sokkal azelőtt Percsenyiből hozta a Közlönynek a szubvenciót!) Gondoljuk meg, mit tartottunk mi akkor még arról a magyar ember-ről, aki a Csehszlovák államot másképp volt hajlandó tekinteni, mint megszálló hatalmat! Mindenekelőtt fontos, hogy az akta szerint Kreisler *előbb jött Moys zsupánál, csak ezután keresett és jelentett be szerkesztőt*, míg a Kreisler nekünk adott válaszában és a Lukács nyilatkozatában az van, hogy ők erre nézve is előre megállapodtak. Melyik az igaz? Ha mindezt meggondoljuk, megértjük e két kitételnek ezüben a Kreisler magyarázatánál súlyosabb értelmét. Nem a mostani szöveggel kell azt a beadványt olvasni és nem a mostani füllel kell annak szavait hallgatni. Aki most jófál az akkori cselekedet ártatlanságáért, az a Lukács Géza sem egészen az most, ami akkor volt, bár nála fordítva áll a dolog, nála a mi régebbi szigorú felfogásunk, óvatoss tartózkodásunk és magyar aggodásunk inkább ma látszik meglenni és akkor látszott hiányozni. Tehát mivel ő az akkori időköt jelek szerint másképpen fogta fel, mint mi, ő nekünk ilyen értelemben tekintélyt nem lehet. Lukács Géza résztvevő — ha jól emlékszünk — Podkarp. Rus önállóságának proklamálásán. A Namysov lapja őt akkor mint ruszint nevezte meg a megjelentek felsorolásánál. Lukács Géza nem tiltakozott akkor ez ellen, akkor az apathikus közérzetű tartozott, vagy talán nehezebb esett pár helyreigazított sort megírni az újságba és engedte, hogy őt ruszinnak mondják, de most azonban siet a Kreisler kérésére a jófálly nyilatkozatmintát aláírni. Hát az mindenesetre nagyon szép, ha más védelmében későbbiek vagyunk mint a magunkéban, de akkor mi is gondolhatunk valamit, legalább is annyit, hogy itt az események

és idők szálai nagyon összekuszálódtak és nincsen az a becsületbíró, amelynek egy pár helyen e szálakat elszakítani és újból összekötni ne kelljen, hogyha már egyáltalán föl akarja gombolyítani. Mi egyebet mondunk. Kreisler már sokszor megbántott bennünket már több ízben végezni akart velünk, amilyen módon lehet végezni egy panamistával, lehet végezni egy olyan emberrel, akinek vaj van a fején, de nem lehet végezni az eszmék harcásával, aki a saját területén maradt mindig és üzleteknek és más hasonló veszedelmes passzióknak (amelyek látóvalba hozhatnák), nem hódolt soha. Velünk olyan módon, hogy elmond mindenek, aminek maga sem hisz, végezni nem lehet. Ne küldjön ő minket sehova, mi sem küldjük őt akkor sehova. Tegye azt, ami jobb meggyőződése, amit nem a harag sugall, higgye meg, hogy nem lesz baja velünk. — Döntött az a becsületbíró, bármit is, soha sem lesz annak a döntésnek nagyobb az eredménye az ő vallott magyarságának igazolására, mintha ő bennünket, a magyarság ügyét *más időkben is szigorúan védelmezőket és megvalóítókat* békén hagy — ennyi a mi szavunk. Mi bántottuk Kreisler-t, nem azért mert bántott, hanem azért, mert rajtuk keresztül bántotta az ügyet, amely nekünk minden más földi ügynél szentebb. Hogy pedig itt valakinek eszébe ne jusson, hogy hátha talán mi is áldozatok által jutottunk az akta birtokába, hát elmondjuk még annak is a történetét. 1919. májusában panaszkodni mentünk Moys zsupánhoz a cenzura szigorúsága miatt. „Magukkal mindig baj van — mondotta Moys zsupán; — olvassák csak el *milyen újságírók jelennek meg itt!* Volt idő, amikor mi is kértünk valamit Moys zsupánótól. Kértük, hogy engedje újból megalakítanunk a keresztény szociális pártot, de nem hisszük, hogy minket Moys zsupán olyan kiütemelt dicséretben részesített volna. Mi nem voltunk és nem akartunk olyan újságírók lenni, hogy ő dicsérhető volna! — Még egyet: Reizmán Henriknek ehhez a dologhoz semmi köze sincs — ő akkoriban bolsevista sajtóügynök volt — Csapon.

Mit hozott a karácsony?

Reményeimből, melyeket az elmúlt év közömbén levő 1920. évhez fűztem: nem váltott be semmit. Ez új államalakulat második éve végébe közeledik anélkül, hogy a polgári jogok szabad gyakorlásának ismét részesei lennénk.

Kenyérünk, a mindennapi kenyérünk, amiért hogy meglegyen, ha nem is imdökkök mindenki mindennap. — de amiért még a nemimádkozó is megérezzi egy-egy fohászt Isténhez — az nincsen, vagy legalább is nincsen elegendő mennyiségben és minőségben.

Az adók különböző nemei sújtják egy és ugyanazon jövedelmét azoknak, akiknek látható vagyunk vagy jövedelmük van, anélkül, hogy a hozott áldozatnak bármely tekintetben hasznát is látnák.

Házával, lakásával mindenki, csak ép a tulajdonos nem rendelkezik — s így még az ottlino igazi kellemességétől is megva yunk fosztva, otthonunkban is megzavarva.

A közvagyon, városunk vagyona teljesen érdektelenek gondozására van bízva, — a tulajdonosnak, a város közönségének még mindig nincsen megadva a mód, hogy törvénybiztosította jogával élve, felelten rendelkezék.

Katonai diktatura alatt állunk a béke harmadik évében.

A kereskedelem békóba van szorítva, — árut csak egy forrásból szerezheth, s így még oly árut is tud fel fizetni, amit pedig új államunk oly mennyiségben termel, hogy abból még

ELŐFIZETÉSI ÁR
helyben házhoz szállítva, vidékre postán küldve:
Egész évre 52 K | Negyedévre 13 K
Félévre 26 K | Egyes szám 1 K.
Külföldi előfizetéseknél a postabér megterítését kérjük.
Hirdetéseket díjazás szerint. — Nyitlár saronkint.
A nyitlári és hirdetési díjak előre fizetendők.
TELEFON 92; 87.

UJSÁG

a külföldnek is óriási mennyiséget tud szállítani. (pl. cukor, kőszén.)

Határaink még a testvér Szlovencskótól is elzárva, behozni onnét nem, csak innét oda kivevni szabad.

Gyermekünk, testvéreink egy nagy része még mindig a hadifoglyok keserű kenyérért eszi, apai csókra vágyó apróságok százai epedve várják a viszontlátás édes perceit, de hiába. Nincsen, aki hazaszállításról gondoskodjék.

A társas érintkezést nemcsak a szigorú rendőri intézkedések gátolják, de lehetetlennek teszik az ily célokat szolgáló hivatott helyiségek rekvirálásai.

A napról-napra fokozódó áremelkedések, s ennek révén ugyancsak a munkástimegek elégedetlensége állandó zavaró a békés életnek, a haladásnak, az annyira kívánatos társadalmi és állami rendhez való visszatérésnek, a munkaalkalmak nagyobb arányú megteremtésének, mely utóbbi pedig a nagy tömegek idejét leköti, azokat keresettség juttatná: s ezáltal őket elvonná attól a felesleges időfecsérléstől, amit politizálásnak neveznek, s amire tulajdonképpen az igazán képesek bírnak csak hivatottsággal.

A kisebbségek nyelvi és politikai jogait nincs aki respektálja, a békeszerződéseknek erre vonatkozó megállapításai mind ismeretlen terület még éppen azok előtt, akiknek érdekében azokat a szerződéseket foglalták.

Tovább folytathatnánk, de a felsoroltakat is elégnék találok annak igazolására, hogy az 1920. évi karácsony nem váltott be reményeimből semmit.

De erősen hiszem, hogy azonnali jobb idők köszöntésének ránk, ha a szabadság, testvériség és egyenlőség tényleg érvényesül, s ha az illetékesek e három szót nemcsak hirdetnek, hanem államférfiúi mivoltuknak megfelelően érvényre is juttatnak, mindenütt, még Podkarpastka Rus-ban is.

Jóságos Isten, akinek tudta és akaratát nélkül még egy falevél sem mozdul, — engedd, hogy az 1921. év karácsonyán ne csak a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak születését ünnepeljük, de hálát adhassunk egyben jóságodért is, mellyel visszaadod az embert az embernek.

Gaar Iván.

A keresztény és magyar gondolatért.

Vass magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter Tóth h. államtitkár üdvözlétére a következőket mondotta:

„Ennek a miniszteriumnak teljes erővel kell érvényesülnie a nemzet vezetésében. Itt tüznek kell égnie, a gondolatok tűzének. Ebből a miniszteriumból az egész keresztény magyarság lelke sugározni ki és most, mikor még kavargó minden, amikor azt látjuk, hogy a magyar nemzet lelke nem találta még meg nyugvóhelyét, akkor ebből a miniszteriumból kell kisisteregni az irányításnak, amelyre az országnak szüksége van.

Minden gondolathoz fanatizmus kell, hogy az a tűz erejével tudjon hatni. Nem elhidegíteni, hanem a lelkeket tüzzre akarjuk gujítani. Nekünk nagy gondolatunk van: az, hogy ennek a saját bünei poklán keresztül ballagó nemzetnek megadja ősi öntudatának fantortó erejét. Ezt a gondolatot kell itt nekünk kidolgozni. Aki ebben velem van, keblemre ölelem, aki nincs meggyőzni töreksem. Ez a keresztény és magyar gondolat fanatizmusa. Ki kell dolgozunk mindazokat a lehetőségeket, melyek szinte beláthatatlan méretekben vannak meg ebben a gondolatban. A mi gondolatunk egy nemzet gondolata: a kereszténység és a magyarság egybeforradása. „Invisibilitér et inseparabilitér” jelszó érvényesüljön közöttünk most a magyar és keresztény eszme összeforradása alakjában”.

dicső elődökről, jobb időkről! A szülők új erőt merítenek a gyermekek ártatlan örömeiből.

Uj hitet szebb jövő iránt! Hogy együtt lesz még az édesanya minden gyermeke testvéri ölelésében, megértésben! És itt eszembe jut Szerkesztő uramnak egy nem régiben mondott mondása: „Mindaz, amit a társadalom megjavítására a lapok, könyvek, egyesületek és intézmények tesznek, mindaz hasonló ahhoz a munkához, mellyel a beteg vért ember fekélyeit tisztogatják, nyílt sebeit fászlízzák. Ez csak pepecsélés, az ilyen beteg csak belülről gyógyítható meg, ha vért tisztítják. Az emberiség nyílt sebeit be kell kötöznünk, de ennél sokkal fontosabb, hogy a gyógyulást belülről, a család belsejéből indítsuk meg. Amíg nincs egészséges, józan, családi nevelés, marad minden a régiben, marad még a seb is, csak legfeljebb a kötés lesz újabb. Uj vért a családok megszentelése és új nevelése adhat” — ez az amit a Szerkesztő Úr mondott. Ez az, amit várunk. Az egymásra utalt, összesebb szorult családok természet-szerűleg újulásiuk a társadalmat, az összeszűrt magyar családok az új, a szebb, a praktikusabb magyar generációt fogják nekünk adni. Lesz kölesönös megbecsülés, béke! Lesz hit a földi gyarlóságokat elbíráló Égi hatalomban! „Hiszek egy Istenben!”

Takács Miklós.

Vadvihartól felkorbácsolt szenvedélyek középette, megtépázva a keserű kenyér elérhetése utáni mindennapi küzdelemteljes harcától, lelkünk kétszeresen vágyik a testeit öltött Ige szeretetteljes, megnyugvást kiváltó megünneplésére.

Az örök Igazság érzésének csodatevő ereje ellenállhatatlanul magával ragadja azt is, ki balga módon harcba száll az érzéssel, hiru reményt táplálva, hogy olyan lelki erőt küzdhet le gyarlóságával, mely emberi cselekvési körén kívül esik.

Az ünnepi érzés ezért látszik meg azok valóján is, akik e megnyilatkozó érzést a köznyí színtelen takarójával szeretnék befödni.

A hit megnyugtató érzését élvezők kötelessége, hogy azokat, kik az élet valódi céljának félreismerése, vagy nemléte en semmibevevése mellett életüket a lélek örök törvényeit való kínos vergődésű harcban poszékolják el, a bennök rejlő örök erők felismeréséhez vezető utra terejék, mert csak ezeknek birtoka hozhatja meg a megelégedés megnyugtató érzését.

E munka harcát jár. De aki a tiszta önzetlenség vértjével van felfegyverkezve, az sebeket nem kaphat.

Dr. Eperjessy József,
igyeved,
a Kárpáti Napló szerkesztője.

Nőtlen sorsot élő embernél a magabizáltság nehéz ünnepe a karácsony este. Lelkiismeretvizsgálat. Visszanézés a múltba.

Ez idén a mai új világban, hol fársztalan magyarnak nem szabad lenni, nem úgy van, mint máskor. Karácsonyom, gyertyák égnek rajta s körülté két gyermek, ki apának szólított. Egyik komoly, melytől, szókimondó szemű, tizenhárom éves, bátor fiucska, a „Határszéli Ujság”, a másik fél éves, álmódzó, mosolygó kicsiség, a „Ruszinok Magyar Hirnaplóját”. Mindkettőnek apj volt. Az első hat éve elkerült kezem alól s nagyot nőtt azóta. Ha időnként összekérültem vele, megkorholtam, hogy nem ilyenek neveltek fiam! Vigan szembeszállt: „Ne korholj öregem, én már legény vagyok, tudom, mit csinálók”. A másik érzi melengető karomat mindennap s kicsi, pihegő magyar szíve dobantgatja apja és a mások szívét De ma velem vannak. S megdobban lelkem látáskor: két magyarral több ez elszakított új országrészen. Mert magyar mindkettő, a legényke s az apróság is. Apai szemem a karácsonyfa fényénél végigfut rajtuk. Nézi a szemüket, az ajkukat, a természetet s a bennök duzzadó erőt, a magyar erőt, melyre ma oly szükség van, a bátorságot, mely nélkül ma nem tudnánk élni... Karácsony estém van. Igazi karácsony. Családoma vagyok.

Búsze öröm tölt el, . . . De azért sóhaj fakad, száll, száll a csillagok szárnyán a kicsi Magyarország felé, hol himbálódzva kopogtat be egy édes leányhoz, kit az én menyasszonyomnak hívunk.

Dr. Zombory Dező,
a „Határszéli Ujság” alapítója,
a „Ruszinok Magyar Hirnaplóját” szerkesztője.

A világtörténelem nagy kereké szünet nélkül forog. Forgása közben államokat emel, másokat maga alá sodor, bennök nemzeteket tesz nagygyá, vagy megfosztja őket a nemzeti élet lehetőségétől. Ezek azonban a történelem nagy könyvében apró fejezetek csupán. E fejezetekben a korok emberei még kisebb jelentőséggel kísérleteznek azon, hogy fajuk, nemzetüknek a történelmi pillanat által fölkiáltó előnyöket állandósítsák. De emberalkotta mű, törvény nem lehet örök... A világtörténelem nagy kereké lendül tovább s a megsemmisültnék látszó nemzeteket kiemeli — talán ismét a mások rovására...

Boldizsár Boldizsár.

Egy barátom hónapokon keresztül készült, heteken át fárado, hogy karácsony estére a Dunántről Erdélybe juhasson. Erdélybe, ahol — menyasszonya várja. A nagy mindenségben ma talán épen ez a két pont fekszik legtávolabb egymástól. Barátom! Mennyit kellett neked barangolnod az utlevél-szerzés nagy utvesztőjében; mennyit kellett küzdened gunnyal és bürokratizmussal; mennyit kellett bujdosnod és szökned, még Csehslóvákián is keresztül menned, még a mi fővárosunkat is érintened, míg Édesed közelébe juthattál! Barátom irigylem — ha szabad ma ezt mondani — irigylem minden fáradoalmat és minden örömdöt. Mert neked, aki annyi fáradoalmat vállaltál, neked bizonyosan nagy-nagy az örömed!

A Szerkesztő fölkiált, hogy karácsony élmélsorokat írjak lapja kedves olvasóimnak. A Te sorsodat és örömdöt írtam le, derék jó Barátom. Szerettem volna versbeírni, időben zengeni a Te karácsonyesti utadat, de csak annyit írok: a betlehemi csillag vezetett Téged...

Betlehentelen az élet, ha szívünk vágya meglakul s magányosn nagy árvaságban járjuk az utat szótlanul. Ha nem találjuk meg a párunk, ki ép reánk vár, csak reánk, ha nem találjuk, őh ilyenkor hideg, kihalt legényszobánk. Irigylek! Szép kéz a kézben vándorolni virágos réten s virágot szedni boldogan. Menni sokszor hangtalan, néman, sehol össze nem rogni bémán, míg szívünkben cseng-bong az élet muzsikája. Oh szép, szép ez órak titkos varázsa s szívünk úgy szonjazik, úgy megremeg sejtetemesen — érzi, várja, hogy jönnék a csodák.

Györke István.

A nagybeteg emberiséget csodarabbik és csodadoktorok aították körül. Ismerték a bajt, talán tudták az ellenszerét is, de az érdekeik úgy kívánták, hogy a baj nevet el ne árulják: nehogy valami kolduló barát, vagy vénanyóka feltalálja a baj orvosságát.

A beteg ieste a titokzatos szavakat. Csodás dolgokat vélt kifejteni azokból s veszte fele rohantában kapva kapott a vérszomjat növevő méreg után. Ereje fogyott. Més un tet a csodarabbik és csodadoktorok kísérteit asztalán s lázálmában zuzni, törni, gyilkolni, vérben-gázolni indult. Az örü et jelei mutatkoztak rajta.

Egyszer észbekapott és széjfel ütött a csodarabbik és csodadoktorok között.

A láb alábbszállt A beteg éverése azóta nyugodtabb. Hagymázos álmok elmaradoznak. Kezdi megismerni az igazságot. Nem a harcol, a békét álmodja már. Nem rombolni, építeni akar. Munkát kér és kenyeret követel.

A baj elmúlt. Ez már a javulás jele.

A munka megtermi a kenyeret s a kenyér a szeretetet.

S ez a hit teszi boldoggá az idej karácsonyi ünnepet.

Kalász Andor.

Kedves Főtisztelendő Úr! Nem írtam személyvnyt a karácsonyi számba. — de most egy, talán minden jóakarómnak örömeire szolgáló hírt közölhetek a Határszélivel, hogy Gyula bátyám, ki 1916 évi jun 6. óta az orosz hadifogság keserű kenyerét ette. — ma reggel

Traxler Jánossal váratlan karácsonyi ajándék-képen — hazakerézett.

Az emberi szív önkéntelen indulatával — hogy mások is örüljenek velünk — közlöm elsőnk Magával e hirt.

Gloria in excelsis Deo!
Öszinte, igaz tisztelettel

Bradács Gabi.

Ujból itt a szép karácsony, — nékem már a tizenhatodik. — Az előbbiekről csak azt tudom, hogy boldogságot hoztak, erről csak azt érzem, hogy idegenbe vitt. Igen, mintha idegenbe mentem volna karácsonyi ünnepeim s valahonnan messziről haza vágyódnék a lelkem. De honnan? Hova? — Sírni nem merek, mert még kisebb testvéreim vannak, akiknek öröm kell. Az édesanyám ölébe sem hajthatom a fejem, mint akkor régen, hiszen már nagy vagyok. Én nem tudom, mit csinálnék, ha most nem volna templom és nem volna Mária!

Krón Ilona

II. c. tan. j.

A szent keresztisében Erzsébet nevet nyertem, de ez nem tetszett nekem és Elíznek kezdtem hivni magam. A dolog valamiképen fülebe jutott az én jó hitoktató uramnak, aki megmagyarázta, hogy búsze lehetnek szép magyar nevre és örülhetünk, hogy e név említésével sokszor eszembe juttatják védőszenmetet, Magyarországi szent Erzsébetet. De mert én mégis Elíz akartam lenni, a tisztelendő ur attól kezdve — már egy fél éve — se nem Erzsébetnek, se nem Elíznek, hanem — Zsuzsának szólított.

Már attól féltem, hogy örökre Zsuzsi maradok, mikor nagy örömmre karácsony előtt a tisztelendő ur ismét Erzséket mondott, mikor hozzám szólt. A karácsony szent és meleg hangulatában visszakapiam tehát amit elvesztettem... Az Ur Jézus is azért jött a földre, hogy visszaadja elvesztett boldogságunkat.

Pileczky Erzsébet,
II-od éves tanítónőjelölt.

Pár mondat az Ifjusághoz!

Tudjátok-e, hogy mikor a világháborút követő forradalmakban tevékeny részt vettek, akkor megtagadták azokat a tradíciókat, amelyek titeket evtizedek óta tápláltak. És miért? Azért mert ti az ősapáitoktól örökölt tradíciókban nem alapokat láttok amelyek hivatva vagytok építeni, hanem akadályokat, amelyeket le-rombolatok.

Vigyázzatok! Minden rombolás kár, mikor oly nagy szükség van az — építőkre.

Reichardt István Ignác,
a Ruszinok Magyar Hirnaplóját szerkesztője.

Isten kell nektek!

Az utóbbi évtizedekben az a hit terjedt el a világ népei között, hogy a gépek, a technika, a gazdaság mindent pótolnak, hanem ezeket nem pótolja semmi.

Ebben az irányban indult el a fejlődés és különösen Európa szinte tuifejlődött önmagán. A század elején eljutott oda, hogy a társadalom egy része már feldoklotti a végtelen bőségben, a felgyülemlett pénz utat keresett magának s végül megtalálta leveztető csatornáit: a ragyogásban, a kényelemben, a gondolatnak és a szellemnek az anyagokon át való áhítatos bálványozásában. A dreadnoughtok és a Góliát ágyuk nem tudtak annyit aranyat elnyelni, hogy mindenféle ragyogó paloták és — játéklarangok is ne épülhettek volna. Forró és nagyszerű költők születtek, kik fejedelmi bőkezűséggel vágták zsebre elmarosított, vagy érteket izgató regényekért a gazdag vásárlók obulusait. A udomány döbböngve szagultodt előre, mindent megmagyarázott és végeredménykép bebeszélte az embereknek, hogy mi csak nemesített állatok vagyunk. Modern filozofusok, bölcselelők jöttek, akik essayket írtak egy-egy szép mondatról, körtáncoktat a színházakat és boudoirakat, meg tudtak örölni egy szín miatt, szavaltak, énekeltek, s ha valaki egy merész és szertelen vonalat vetett vászra, vagy kitalálta a Rubista-örletet, akkor leborultak és

KARPATIA

földmives biztosító szövetkezet Slovensko és Podkarpadska-Rus részére Uzshorodon, mint első belföldi biztosító intézet, megkezdte működését úgy TŰZ mint MINDEN MÁS biztosítási ágazatban. A kormány által gondnokság alá vett külföldi biztosító intézetek biztosításait átveszi és azonnal elintézi. Képviselelők jelölkezzenek!

imádták őt. Ugyanezek a költők, tudósok és bölcs-lők olykor a tenger homokján végninyulva hanyag aforizákat mondtak az asszonyokról és a szerelméről. Különösen a házasságviszony problémáját szerették tetszetős és megengedett szinten tüntetni fel, vagy a modern psychológiát feszegették, lélektan tanítottak, míg cselekedeteikkel tagadták a lelket. Egyesek a kéz-hez írtak odát, mások tetteit cinizmussal nézték a világot s a hitetlenek és szkeptikusok fanyar szavaival rabolták el az ifjúság erejét vagy életkedvét.

Könnyelmű és léha kurtizán volt ez a világ, a groteszk a tragikussal, a piszok a tisztasággal, a magasrendűség a nivótlanossággal végül össze benne. Kétségtelemnélküli vált, hogy a szellemi és testi túlfűtöttség e beleges állapota nem tarthat sokáig. Az a nagy lelki feszültség émelet, jóllakottság, beteljes, unalom és csömör biztosító szerepet keresett magának és... kitört a világháború, jött az emberek vadállati öklölése és kitért a téboly, a társadalom fenekestől való felforgatásának esztelen terve.

Isten kell, emberek, Isten kell nektek! — A vallástalanság alapjáról elindult, eltévedt megzavart emberiség csak az Istenben vetett pozitív hit, a vallás alapján térhet vissza önmagához. A tudomány csak addig alkot boldogítót és gyönyörűséges, amíg nem akar elvezetni az Alkotótól. Költészet, filozofia csak általa, benne, csak Vele adnak szimfoniát. Az Isten-nélküli rendezők ezer boszorkányos reflektorral világíthatják meg a világot, ha nem ez mégsem lesz megvilágítva és nem lesz meleg, amíg nem gyul fölbe az Isten napja és nem melegíti meg a szeretet melege.

Isten kell, emberek, Isten kell nektek; atya kell, ha egymás testvérei akartok lenni, tekintély kell, ha a szeretet általános törvényét mindenkire kötelezőnek akarjátok tudni és igazságszolgáltatót kell tudnotok magatok felett, mert különben bűnre bizakodtok, mint már annyiszor.

A százműtöt Istenet visszasiarjátok, mert kellett sirnotok... S ő jön és angyalok hirdetik, hogy a jószándéku embereknek születik. Nem mondják ezek, hogy jószándéku ember csak a cseh, vagy a román, vagy a szlovák lehet. Nem mondják azt sem, hogy a belhemi járszol csak a miénk, a szegény magyaroké. Nem mondják az angyalok, hogy békecségek csak a királyi sors lehet, de nem mondják azt sem, hogy Isten csak a szegények ura. Mindnyájunknak kell Ő és ha még most sem akarjátok hinni, egyik világkatasztrófa a másik után fogja kiáltani:

Isten kell nektek!

UJDONSÁGOK.

Fogoly magyar kesergője.

Sötét az éj, nem gyul csillag
Kösz a hírek hangja kúrog
Fényes hajnal vártak, hívtak...

Arra messze napnyugatra,
Tul a fehér hó tengeren
Csobog még az élet habja?

Bűszke ormán hármás bércnek
Lágyan zengő kolompiszóval
Ki nyújai legelésznek?

Rak e fészket gölya, fecske?
Zöld muskáltis házak előtt
Ülnek-e még beszélgetve?

Tréfagyártó vig fonóba
Bűg a rokka, perg az orsó?
Cseng-e nóta?... Milyen nóta?

Muska földön gond, bú rajtunk...
Porkoló, les minden szóra...
Bánatunkkal fent virasztunk...

Mindn kis hir sebez, éget...
Ólomlábón jár az óra...
Mikor is ér könnyünk véget!...

Szabó S. Zsigmond.

— Papszentelés. Papp Antal munkácsi püspök a múlt vasárnap szentele áldozópapokká: Chira Sándor, Földes Elemér, Gyurkovics Endre, Kampó József, Rákóczy Ferenc és Szuchy László tanulmányvezétt papnövendékeket. Ez a szen-

telés a háború folyamán tisztelké avatott katedákat juttatja eszünkbe. Azokat is, ezeket a levitákat is a front számára avatták fel. Szomorúan látjuk ugyanis, hogy a munkácsi egyházmegye területe a muskofilizmus érdekében kifejtett lélektelen agitáció következtében valóban fronthoz hasonlít. Görög szert. kath. hitük miatt üldözött, elfizott, személyi és vagyonbiztonságukban veszélyeztetett, tetleg is bántalmazott jelkészek, a gör. szert. kath. egyháztól erőszakkal elrabolt templomok, tulajdonok, a gör. szert. kath. egyházhoz ragaszkodó híveknek vagyon- és személybiztonságuknak veszélyeztetésével azonos üldözése valóban azt igazolják, hogy az egyházmegye területe front, ahol az ellenséget vallás-üldözésnek nevezik, ahol ha mindezek megtörténhetnek, ugylátszik, hogy ex-lex is van. A multban szelid és törvénytiszteleknek ismert és érényeiért megbecsült és szeretet ruszin nép ugyanis az evangélium rablók, Lenin-fiúk és a muskofilizmus érdekében minden eszközt felhasználó lelketlen agitátorok karmai közé jutott s ennek következtében tévedt meg egy része ily szomorúan. Csak egy kis része, mert az értelmesebb és a józanabb része még az üldözések közepette is méltó önmagához és meggyőződéssel kitart gör. szert. kath. hite mellett s nem egy községben az első keresztények korára emlékeztető bátor hitvalló támadt a nép között, türelmetlenül várva, hogy mikor jön már az állam segítségükre ebben a vallásüldözésben, avagy talán a népek kell majd az őt védő törvénynek érvényt szerzeni? Hangsúlyozva azt, hogy ez az állapot az isteni, emberi és állami törvényekkel homlok-egyenest ellenkezik, államveszélyes és a vallás-szabadság s demokratizmus szegénye.

Várjuk és követeljük a gör. kath. egyház törvénybiztosította jogának sürgős és helyes megvédését, biztosítását és a jogrend helyreállítását, ha nem akarják, hogy itt vallásháború legyen.

— Eljegyzés. Perszina Géza eljegyezte Virányi Máriát.

— Új egyházkerületi főgondnok. A dunántúli ref. egyházkerület főgondnoki állására 199 szavazat közül 174-gyel Balogh Jenő volt igazságügy miniszert választották meg.

— Esküvő. Kovács Albert máramarosszigeti jogakadémiai tanár dec. 15-én tartott esküvőjét Orosházán Bertók Jolival.

— Kinevezés. Medvezky István a tanügyi hatóság a helybeli realgimnázium helyettes igazgatójává nevezte ki a róm. kath. egyháztanácsal kötött kompromisszum alapján. Ügyköréhez tartozik róm. kath. ügyekben és ünepélyeken képviselni a gimnáziumot, róm. kath. tanárok és tanulók érdekeit védelmezni és esetleges fegyelmi ügyeknél hivatalból jelen lenni.

— Az esztergomi egyházmegye új irodai igazgatója. Csernoch hercegprímás az esztergomi egyházmegye új irodai igazgatójává Dr. Drahos Jánost nevezte ki.

— Mac-Cormick budapesti megbeszélései. Az Egyesült Államok nagytelintélyű szénátora, kiről a nemzetgyűlés hétfői gyűlésen Hegyeshalmi kereskedelmi miniszter is megemléget, kedden több órán át megfigyelést folytatott Sigray Antal képviselővel, volt nyugatmagyarországi kormánybiztossal. Mac Cormick informáltatta magát, hogy a trianoni szerződésnek mely pontjait tartja Magyarország elviselhetetleneknek. Hir szerint Sigray azóta már főlszólat a nemzetgyűlésen és kijelentette, hogy pár nap múlva egy nagy hatalom akcióba fog lépni a Versaillisi béke revíziója érdekében.

— Major Henrik városunkban. A világhírű karikatúrista néhány napra városunkba érkezett. A kitűnő művészre felhívjuk lapunk olvasóinak figyelmét.

— Az új szlovenszkói egyházkerület gondnoka Lukács Géza volt gömöri főispán lett.

— Harding és a népszövetség (Páris, dec. 20). Harding végleg elhatározta, hogy sem versaillisi békeszerződésről, sem a népszövetségről nem vesz tudomást Új népegyesülést akar alakítani.

— Kivégezték Soltra rendőr gyilkosát. Mészáros Imrét, Soltra rendőr gyilkosát 18-án kötél általi halálra ítélték és azóta már ki is végezték.

— Románia és Magyarország. Ghyka cikket írt Párisban. A cikkben az áll: hogy Magyarország más országokkal azon mesterkedik, hogy míg Romániát keleten egy ellenfél tartja lekötve, addig ő hátra támadhassa.

— Pécs és Baranya. A magyar miniszterelnök egy interpellációra válaszolva így nyilatkozott Jásziékről: „Amit Lovaszy és Linderék csinálnak, az becsutlen hazárdulás. Ezt itt le kell szögezni. Ezek az emberek csak azért szaladtak az ellenséghez, hogy jogtalan megszállást továbbra is fenntartsák és s megszállás alatt kisdéd játékaikat tovább üzhessék”. Hir van róla, hogy Baranyát jan. 18-án fogják a jugszlávok kiűriteni. Dec. 21-ikéről jelentik, hogy a pécsi szocialista városi uralom összeomlott. Linder és Lovaszy kiállványt bocsátott ki, amelyben bejelentik, hogy a szerb hatóságok részéről nélkülözött támogatás hiányában a város közigazgatását tovább nem vállalhatják. A Linder féle uralom gyászos összeomlása nagy örömet keltett a hetekig terror alatt élő pécsi polgárság körében. A vezéreket a munkásság szólította fej a lemondásra, Linder, Hajdu és társai el akartak utazni Pécsről, de a munkásság nem engedte.

— A versaillisi béke helyett washingtoni békét akar Amerikában Harding. Kijelentette, hogy a népszövetség sem érdemi meg, hogy beszéljenek róla. Rövid időn belül Európában olyan helyzet alakul ki, hogy az európai államok Amerikához fognak közeledni azzal a kéréssel, hogy a civilizáció érdekében lépjen közbe. Ez az időpont lesz alkalmas arra, hogy Washingtonban új értekezletet hívjon egybe valamennyi kérdés szabályozására. A versaillisi békét akkor a Washingtoni béke fogja követni.

— Amerikai primícia Lehócson. Petrik István teológiai tanulmányait bevégezve Amerikába ment ki s Kanadában szentelték fel áldozópappá. A mult vasárnap volt a tengeren tul primíciája, első szentmiséje, amelyet Lehócson lakó szülei úgy varázsolták ide-haza, hogy a primíciáns helyett annak egyik testvér bátya mutatta be Lehócson a Mindenhatónak az amerikai primíciát, az által részesítve a boldog szülőket és testvéreket abban a nagy örömben és ünneplésben, amelyről távol kellett maradniuk, a tengeren túlnak engedve át a közvetlen örömet és boldogságot.

— Mennyit törölt a cenzura? Ez éven át lapunkból a cenzura összesen 1882 sort törölt ki. Tekintve, hogy egy-egy számunk a hirdetési oldalon kívül átlag 990 sorból áll, a cenzura által törölt sorok annyit tesznek ki, hogy abból két egész Határszéli Ujság kitenék. Ezen kívül egy már teljesen kész példányunk a megjelenés előtt jött beütés miatt nem jelenhetett meg. Munkaértékben — csak a szedési munkát érve — a törlés 3600 K-ánkra került. Csak három olyan lapszámunk volt, amelyben törlés nem fordult elő és négy olyan, amelyben a törlés 100 sornál több volt. A többi számokban átlag 40-50 sort vételelt ki a cenzura.

Elsőrendű hálószoba-berendezés

(fehér, új) eladó HARSÁNYI MIHÁLY műasztalosnál, Vargason utca 22. szám alatt.

BIRTOKBÉRLETET keresek 500 holdról feljebb. Ajánlatokat „Birtok” jellege alatt a kiadóhivataltal továbbít.

5300 gr. súlyu, valódi ezüst

teás-készlet

eladó. Cim megtudható a kiadóhivataltal.

LAPUNK EZÉVI SZÁMAI

BEKÖTVE

50 K-ért megrendelhetők.

Váagner

fűszer-, vegyes- és hentesáru-üzlete
ÁRPÁDVEZÉR-UTCA 49. sz. ALATT

megnyilt!

Ajánlja olcsó árúit pontos kiszolgálással!